

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017200760
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1017200760.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľ): G. K. F. G., nar. XX.XX.XXXX, št. prísl. Iracká republika, splnomocnený zástupca: B. X. D. D., K., zastúpený: Advokátska kancelária Jakubčová a partneri, s.r.o., so sídlom Mickiewiczova 2, 811 07 Bratislava, IČO: 50 046 594, proti žalovanému: Úrad hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície PZ Bratislava, Hrobákova 44, 852 42 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA6-4841-27/2016-PPC zo dňa 24.10.2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/91/2017-30 zo dňa 11.07.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/91/2017-30 zo dňa 11. júla 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I. Konanie na krajskom súde

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. f/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA6-4841-27/2016-PPC zo dňa 24.10.2016, ktorým žalovaný zamietol žiadosť žalobcu o udelenie prechodného pobytu na území Slovenskej republiky na účel podnikania podľa ustanovenia § 33 ods. 6 písm. g) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení s poukazom na ustanovenie § 33 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajský súd uviedol, že žalobca splnomocnil dňa 13.10.2015 tzv. všeobecnou plnou mocou splnomocnenca B. X. D. D. na zastupovanie v plnom rozsahu práv a povinností najmä pred všetkými orgánmi policajného zboru Slovenskej republiky, a to najmä pred cudzineckou políciou Slovenskej republiky pri podávaní, zmene alebo späťvzatí všetkých druhov žiadostí, návrhov a iných písomností ako aj pred okresnými a krajskými súdmi Slovenskej republiky,

atď., s tým, že je oprávnený poveriť tretiu osobu na výkon úkonov v mene splnomocnenca a tým aj splnomocniteľa. B. X. D. D. plnou mocou zo dňa 15.05.2017 splnomocnil Advokátsku kanceláriu Jakubčová a partneri, s.r.o., so sídlom Mickiewiczova 2, najmä na všetky právne úkony súvisiace so zastupovaním v právnej veci žalobcu K. F. G. G. proti žalovanému Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. p.: PPZ-HCP-BA6-4841 -27/2016-PPC zo dňa 24.10.2016 ako aj na všetky a akékoľvek s tým súvisiace úkony.

3. Podľa dôvodov rozhodnutia, zo spisového materiálu vyplýva, že žalobca nebol pri podaní správnej žaloby priamo zastúpený advokátom. Žalobca nepredložil originál plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v predmetnom konaní. Správny súd mal za to, že Advokátska kancelária Jakubčová a partneri, s.r.o. nie je oprávnená zastupovať žalobcu ani robiť podania v mene žalobcu. V konaní teda nebolo preukázané procesné zastúpenie žalobcu advokátom. Zároveň však v danom prípade nejde o výnimku z povinného právneho zastúpenia advokátom podľa § 49 ods. 2 S. s. p.

4. Podľa krajského súdu plná moc pre advokáta musí byť udelená samostatne na konanie pred správnym súdom. Pôvodne udelené plnomocenstvo v rámci administratívneho konania pred správnym orgánom nepostačuje. V procesnom práve je neprípustné preukazovanie oprávnenia zástupcu konať za zastúpeného tzv. všeobecným plnomocenstvom. Povinné právne zastúpenie advokátom nemusí spĺňať ten účastník konania, ktorý má sám právnické vzdelanie druhého stupňa, prípadne jeho zamestnanec alebo člen (ak ide o právnickú osobu), ktorý za neho na správnom súde koná. Žalobca pritom musí byť zastúpený advokátom už pri spisovaní žaloby. Procesná podmienka povinného zastúpenia advokátom musí byť splnená počas celého konania. Ak si účastník konania vzhľadom na svoje finančné a majetkové pomery nemôže dovoliť advokáta, môže požiadať Centrum právnej pomoci o poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, prípadne o poskytnutie právnej pomoci s finančnou spoluúčasťou.

5. Keďže žalobca podľa krajského súdu nebol pri podaní žaloby zastúpený podľa § 49 ods. 1 SSP advokátom, správny súd postupoval v súlade s ust. § 98 ods. 1 písm. f) S. s. p. a žalobu pre nedostatok procesnej podmienky spočívajúcej v absencii právneho zastúpenia odmietol.

II. Konanie na kasačnom súde

A/

6. Uznesenie krajského súdu napadol sťažovateľ kasačnou sťažnosťou z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) S.s.p., v ktorej navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Najmä uviedol, že:

- nesúhlasí s názorom krajského súdu, že žalobca nebol pri podaní žaloby priamo zastúpený advokátom, sťažovateľ v súvislosti s údajným nespĺnením procesnej podmienky uviedol, že aj napriek tomu, že bol zastúpený advokátom, ktorému dal pokyn k spisovaniu žaloby, ktorá bolo v jeho mene doručená správnenému súdu, nebol správnym súdom upozornený na odstránenie nedostatku tohto podania, t. j. správny súd nevyzval ani priamo žalobcu, ani jeho právneho zástupcu, ani splnomocneného zástupcu p. D..

- išlo o odstrániteľný nedostatok, nakoľko v priebehu konania mohol správnenému súdu doložiť plnú moc priamo zo žalobcu na advokáta, ako sa mohol vyjadriť na základe výzvy správneho súdu presne v rovnakom zmysle, a to že má za to, že žalobca je zastúpený advokátom v tomto konaní,

- správny súd mu svojím postupom odňal právo na právne zastúpenie a tým došlo aj k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo potvrdzuje aj ustálená judikatúra.

- vydané uznesenie krajského súdu je porušením ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantovaných základných princípov (zásad) materiálneho právneho štátu, najmä princípu materiálnej spravodlivosti a materiálnej ochrany zákonnosti vrátane princípov riadneho a spravodlivého procesu, princípu právnej istoty, a princípu predvídateľnosti práva vrátane predvídateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej moci, ako aj princípu ochrany legitímnych očakávaní a tiež princípu, že právo nemôže vzniknúť (vzísť) z bezprávia a nespravodlivosti,

Navrhol, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11.07.2017, č. k. 5S/91/2017-30, a to až do právoplatného skončenia tohto konania a aby napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

B/

7. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril v podaní zo dňa 20.10.2017 v ktorom uviedol, že vo veci žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel podnikania nenastali žiadne nové skutočnosti.

III. Právny názor NS SR

8. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti, preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, preto uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 S.s.p.).

9. Predmetom kasačnej sťažnosti bolo uznesenie krajského súdu, ktorým odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA6-4841-27/2016-PPC zo dňa 24.10.2016, ktorým žalovaný zamietol žiadosť žalobcu o udelenie prechodného pobytu na území Slovenskej republiky na účel podnikania podľa ustanovenia § 33 ods. 6 písm. g) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len ako „zákon o pobyte cudzincov“) s poukazom na ustanovenie § 33 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

Podľa § 49 ods. 1 S. s. p. žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spisanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 49 ods. 2 S. s. p., žalobca nemusí byť zastúpený podľa odseku 1

vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu podľa § 12,

v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b) až e), g) a i),

c) v konaní o správnej žalobe vo veciach slobodného prístupu k informáciám podľa osobitného predpisu,

d) ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Podľa § 489 S. s. p. za vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa sa na účely tohto zákona považuje vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo uznaný doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou; ak bolo vysokoškolské vzdelanie získané najprv v prvom stupni a následne v druhom stupni, vyžaduje sa, aby išlo v oboch stupňoch o vzdelanie v študijnom odbore právo.

Advokátom je osoba zapísaná v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Podľa § 97 S. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

Podľa § 98 ods. 1 písm. f) S. s. p., správny súd uznesením odmietne žalobu, ak žalobca nebol pri jej podaní zastúpený podľa § 49 ods. 1 alebo § 50.

10. Kasačný súd dospel k záveru, že námietka sťažovateľa, že krajský súd mu svojím postupom odňal právo na spravodlivý proces, je dôvodná.

11. V prvom rade považuje kasačný súd za potrebné ustáliť, že povinné zastúpenie žalobcu je procesnou podmienkou, a to v zmysle § 97 S. s. p., ktorej splnenie musí správny súd vyžadovať, pokiaľ nie je daná

niektorá zo zákonom ustanovených výnimiek, ktorou je buď vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa u žalobcu, jeho zamestnanca, resp. člena, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje alebo prípady vymedzené v § 469 ods. 2 S. s. p. Ako vyplynulo z obsahu spisu, o žiadnu z týchto výnimiek ani prípadov vymedzených v zákone sa v prípade žalobcu nejedná.

12. Nebolo sporené, že žalobca splnomocnil dňa 13.10.2015 tzv. všeobecnou plnou mocou splnomocnenca B. X. D. D. na zastupovanie v plnom rozsahu práv a povinností najmä pred všetkými orgánmi policajného zboru Slovenskej republiky, a to najmä pred cudzineckou políciou Slovenskej republiky pri podávaní, zmene alebo späťvzatí všetkých druhov žiadostí, návrhov a iných písomností ako aj pred okresnými a krajskými súdmi Slovenskej republiky, atď., s tým, že je oprávnený poveriť tretiu osobu na výkon úkonov v mene splnomocnenca a tým aj splnomocniteľa. Rovnako za nesporné považoval kasačný súd, že žalobcom splnomocnená osoba dňa 15.05.2017 splnomocnila Advokátsku kanceláriu Jakubčová a partneri, s.r.o. na podanie žaloby a ten aj podal v predmetnej veci žalobu na krajský súd dňa 15.05.2017.

13. Žalobca teda v čase podania žaloby bol zastúpený advokátom. Spôsob tohto splnomocnenia má aj podľa kasačného súdu vady, ktoré bližšie špecifikuje krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia. Ide však o vady odstrániteľné a sťažovateľ dôvodne namietal postup krajského súdu, ktorý ho nevyzval na odstránenie nedostatku takéhoto podania.

14. Krajskému súdu nič nebránilo, aby vyzval žalobcu na predloženie právne perfektného splnomocnenia, teda aby predložil plnú moc žalobcu priamo udelenú advokátovi, nakoľko absencia zastúpenia žalobcu advokátom v správnom súdnom konaní, na ktoré sa vzťahuje povinné zastúpenie musí mať v zásade povahu odstrániteľnej prekážky.

15. Na tomto mieste považuje kasačný súd za dôležité zdôrazniť, že pri odstraňovaní nedostatku tejto povahy procesnej podmienky sa pritom správny súd musí vyvarovať prílišnému formalizmu, aby žalobcovi nebol odňatý prístup k súdnej ochrane (čl. 46 ods.2 a čl. 47 Ústavy SR).

16. Pokiaľ totiž zákon (SSP) v § 49 ods.1 veta druhá explicitne ustanovuje, že povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby, k tejto zákonnej podmienke nemožno pristupovať formalisticky a správny súd z toho, že splnomocnenie nie je bez väd, nemôže „automaticky“ žalobu odmietnuť, pretože by tým mohlo dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti a porušeniu práva na prístup k správneému súdu (bližšie pozri uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 435/2014- www.ustavnysud.sk)

17. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti tak kasačný súd konštatuje, že námietky v nej obsiahnuté sú dôvodné a zároveň spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia krajského súdu, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 462 ods. 1 S.s.p. napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. V ďalšom konaní bude krajský súd v zmysel ustanovenia § 469 S.s.p. viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. Preto bude povinnosťou správneho súdu prvej inštancie v ďalšom konaní postupovať vo vyššie načrtnutej línii .

19. O návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku podľa § 447 ods. 1 S.s.p. kasačný súd samostatne nerozhodoval, vychádzajúc z princípu, že odkladný účinok zaniká právoplatnosťou rozhodnutia správneho súdu vo veci samej (§ 186 ods. 2 S.s.p.) a teda o návrhu na priznanie odkladného účinku nie je potrebné rozhodovať tam, kde kasačný súd rozhoduje o samotnej kasačnej sťažnosti bez zbytočného odkladu potom, čo mu bola predložená (v lehote, v ktorej by rozhodoval o samotnom odkladnom účinku).

20. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní mal úspech, nárok na ich náhradu priznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.).

21. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.